

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d. : 22 november 2016
Agendapunt : 6
Portefeuillehouder : mw. M.A. de Visser
Onderwerp : Verbetering doorvaarbaarheid Westgat
B&W besluit d.d. : 8 november 2016

Leens, 8 november 2016

Aan de raad.

Inleiding

Vanaf september 2013 zijn de vissers, de EHL en de gemeente in overleg met Rijkswaterstaat over de diepgang in het Westgat. Doordat het Westgat dichtslibt neemt de diepgang af. De afnemende diepte belemmert de veilige doorgang van schepen vanaf de Noordzee naar de haven van Lauwersoog (en andersom) en daarmee de bereikbaarheid van de haven van Lauwersoog.

Aanvankelijk werd aangenomen dat het om een tijdelijke verontdieping ging en dat er onder invloed van de natuurlijke stroming vanzelf een nieuwe (vaar)geul zou ontstaan. Vanaf 2013 heeft Rijkswaterstaat de diepte van de vaargeul intensief gemonitord. Enerzijds om de betonningen steeds op de best mogelijke vaarroute af te stemmen en anderzijds om te voorspellen of en waar een nieuwe (vaar)geul zou ontstaan.

Begin 2015 hebben de betrokken partijen vastgesteld dat er nog steeds geen zicht was op een natuurlijke oplossing en dat er maatregelen moeten worden getroffen om de vaargeul op de streefdiepte te krijgen en te houden. Vanaf dat moment zijn de EHL, de gemeente, de provincie en Rijkswaterstaat met elkaar in overleg getreden over de voorbereiding van die maatregelen.

In overleg tussen de partijen is besloten om de haalbaarheid van een pilot 'Verbetering doorvaarbaarheid Westgat' te verkennen. Voor deze aanpak is gekozen omdat het Westgat formeel geen vaargeul is. De procedures om het Westgat formeel aan te wijzen als vaargeul kunnen jaren in beslag nemen. Verwacht werd dat een pilot sneller tot een (eerste) resultaat zou leiden. Bovendien kunnen in een pilot gegevens worden verzameld die van belang zijn voor een structurele aanpak van de problematiek.

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het op diepte houden van vaargeulen in de Waddenzee. In overleg met Rijkswaterstaat is daarom een MKBA (maatschappelijke kosten-baten-analyse), een monitoringsplan en een kostenraming opgesteld. Op basis van de uitkomsten van deze producten is beoordeeld of de pilot haalbaar is.

De belangrijkste conclusies uit de voormelde onderzoeken zijn:

- De nationale baten van een goede toegankelijkheid van de haven van Lauwersoog zijn € 381.000;
- Daarnaast zijn er belangrijke regionale effecten;
- De kosten van baggeren en monitoring worden gecijferd op € 1.417.000;

- De terugverdiëntijd van de pilot is 3,3;
- De effectiviteit van de maatregel is erg onzeker.

Op dit punt in het proces zijn Rijkswaterstaat en de regionale partijen tot verschillende conclusies gekomen. Rijkswaterstaat stelt op basis van een ‘expert judgement’ dat de pilot niet effectief is, omdat het risico dat de geul snel weer dichtslibt te groot is. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft deze conclusie overgenomen in haar antwoord op kamervragen van de VVD over dit onderwerp.

De EHL, de gemeente en de provincie concluderen dat de pilot juist wel uitgevoerd moet worden. De conclusie van de MKBA is immers: “De combinatie van een overzichtelijke terugverdiëntijd en de belangrijke regionale functie van de haven, geeft een sterke argumentatie om de vaargeul te verdiepen (middels een pilot).” Adviesbureau Deltaris concludeert in het rapport ‘Prognose baggerinspanning op korte en lange termijn in het Westgat’ bovendien dat er grote onzekerheid is over de snelheid waarmee het Westgat na de ingreep weer dichtslibt. De pilot is naar het oordeel van de regionale partijen juist nodig om inzicht te krijgen in de dynamiek van het Westgat.

Nu Rijkswaterstaat en de minister geen prioriteit geven aan de pilot en de regionale partners de pilot – gelet op het regionale belang – toch willen uitvoeren, wordt een voorstel aan de minister voorbereid waarin de regio zelf verantwoordelijkheid neemt. Dit voorstel houdt kortweg in dat:

- de provincie Groningen de voorbereidingskosten voor haar rekening neemt;
- de regio de kosten van het baggeren voor haar rekening neemt;
- de EHL de baggerwerkzaamheden uitvoert;
- Rijkswaterstaat de benodigde toestemmingen en vergunning afgeeft;
- Rijkswaterstaat het door haar gewenste monitoringsprogramma voor haar rekening neemt.

Middels dit voorstel wordt de dekking van de baggerkosten door de gemeente De Marne gegarandeerd.

Voorstel

Uitvoering van de pilot ‘Verbetering doorvaarbaarheid Westgat’ ondersteunen. Hiervoor een budget beschikbaar stellen van € 315.000,-. Dekking laten plaatsvinden ten laste van de Algemene Reserve. Niet gebruikte middelen uit dit budget overhevelen naar 2017.

Argumenten

De kosten van het baggeren worden door de EHL geraamd op € 315.000. Door het beschikbaar stellen van het budget kan de gemeente De Marne de dekking van de baggerkosten tot het maximum van dit bedrag garanderen.

De gemeente De Marne treedt in overleg met haar medeaandeelhouders in de EHL – de gemeente Dongeradeel en de Visafslag Lauwersoog BV – over de verdeling van deze kosten. Door garant te staan voor het volledige bedrag kan op korte termijn een voorstel worden gedaan aan de minister en hoeft het overleg tussen de aandeelhouders niet afgewacht te worden.

Indien en nadat overeenstemming wordt bereikt over de verdeling van de kosten tussen de aandeelhouders, vloeit het deel van de kosten dat door de partners wordt gedekt terug naar de Algemene Reserve.

Door garant te staan voor de kosten van het baggeren kan de gemeente De Marne het proces een belangrijke impuls geven, maar de snelle uitvoering van de pilot is daarmee nog niet verzekerd. In de eerste plaats is de medewerking van de minister en Rijkswaterstaat vereist en vervolgens moeten nog de vereiste (vergunning)procedures worden doorlopen voordat tot uitvoering kan worden overgegaan.

Uitvoering

Indien de gemeenteraad instemt met het voorstel zullen de regionale partijen zo snel mogelijk een voorstel aan de minister van Infrastructuur en Milieu voorbereiden en verzenden. De provincie Groningen coördineert dit, maar de regionale partijen zijn daarvoor gezamenlijk verantwoordelijk. Uw raad wordt op de hoogte gehouden van de voortgang en de uitkomst hiervan.

**Het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente De Marne,**

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mevr. drs. J.C.H.G.M. Bottema

dhr. F.H. Wiersma